

JUSTITSMINISTERIET

Civilafdelingen

Folketinget
Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 20. december 2016
Kontor: Procesretskontoret
Sagsbeh: Martha Nør Kjeldsen
Sagsnr.: 2016-0032/38-0169
Dok.: 2143080

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 193 (Alm. del), som Folketingets Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalg har stillet til justitsministeren den 22. november 2016. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Martin Henriksen (DF).

Søren Pape Poulsen

/

Lars Solskov Lind

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 193 (Alm. del) fra Folketingets Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalg:

”Kan ministeren bekræfte, at en præst ikke kan være domsmand, men at en imam kan være domsmand?”

Svar:

Det fremgår af retsplejelovens § 69, at til nævning eller domsmand kan med de af § 70 følgende undtagelser udtages enhver uberygtet mand eller kvinde, der har valgtret til Folketinget, medmindre den pågældende fylder 70 år inden udløbet af det tidsrum, for hvilket grundlisten gælder, eller på grund af åndelig eller legemlig svaghed eller utilstrækkeligt kendskab til det danske sprog er ude af stand til at fyldestgøre en nævnings og domsmands pligter.

Retsplejelovens § 70 udelukker ministre, advokater, advokatfuldmægtige, centraladministrationens, domstolenes, anklagemyndighedens, overøvrighedens, politiets og fængselsvæsenets tjenestemænd og øvrige personale samt sognefogeder og folkekirkens og de anerkendte trossamfunds gejstlige, fra at være nævninge og domsmænd.

Det betyder, at bl.a. præster i folkekirken er udelukkede fra at være domsmænd.

Spørgsmålet om fortolkningen af begrebet ”de anerkendte trossamfunds gejstlige” ses ikke at være nærmere belyst i hverken retspraksis eller retsplejelovens forarbejder.

Justitsministeriet har til brug for vurderingen af, om imamer er udelukkede fra at være domsmænd efter retsplejelovens § 70, anmodet om et bidrag fra Kirkeministeriet, der har oplyst følgende:

”For så vidt angår forskellen på anerkendte og godkendte trossamfund henvises først og fremmest til ægteskabsloven fra 1969. Før ægteskabsloven af 1969 fulgte det af en førkonstitutionel retssædvane, at trossamfund kunne anerkendes ved kongelig resolution, jf. herved også § 29 i lov nr. 276 af 30. juni 1922 om Ægteskabs Indgaaelse og Opløsning. Der er i dag 11 anerkendte trossamfund, som er anerkendt efter denne praksis. De anerkendte trossamfund er: De tre reformerte menigheder, Den romersk-katolske Kirke, Det Jødiske Samfund, Den danske Baptistsamfund, Den danske Metodistkirke, Den svenske Gustavsforsamling i København, Den ortodokse russiske me-

nighed i København, St. Albans engelske Kirke i København og Kong Haakon Kirken i København.

Muligheden for at anerkende trossamfund ved kongelig resolution ophørte med ægteskabsloven af 1969. Efter ægteskabslovens ikrafttræden den 1. januar 1970 kan andre trossamfund end folkekirken godkendes af den ressortansvarlige minister.

Fælles for de ved kongelig resolution anerkendte trossamfund og de ved ministeriel beslutning godkendte trossamfund er, at præster, imamer, forkyndere og tilsvarende embedsindehavere inden for disse trossamfund i medfør af bestemmelserne i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning § 16, stk. 1, jf. § 17, stk. 2, og bekendtgørelse nr. 548 af 16. december 1969 om kirkelig vielse uden for folkekirken kan tildeles bemyndigelse til at foretage vielser med borgerlig gyldighed. For så vidt angår de anerkendte trossamfund kan der også meddeles tilladelse til at føre ministerialbøger.

I medfør af retsplejelovens § 70 er bl.a. folkekirkens og de anerkendte trossamfunds gejstlige udelukket fra at være nævninge og domsmænd.

Bestemmelsen i retsplejelovens § 70 er vedtaget på et tidspunkt, hvor terminologien var ”anerkendte” trossamfund og er ikke blevet ændret i forbindelse med den nye terminologi med anerkendte og godkendte trossamfund efter vedtagelsen af ægteskabsloven af 1969.

Bestemmelsen omfatter efter sin ordlyd alene gejstlige i ”anerkendte trossamfund”, men det har efter Kirkeministeriets opfattelse næppe været hensigten, at bestemmelsen ikke også skulle omfatte gejstlige i godkendte trossamfund. Kirkeministeriet er ikke bekendt med, om bestemmelsen i praksis alene er blevet anvendt til at udelukke gejstlige i anerkendte trossamfund fra at være nævninge og domsmænd.

I retsplejeloven ses der ikke at være taget stilling til, hvad begrebet ”gejstlig” dækker over. ”Gejstlig” er en fællesbetegnelse for præstestanden i modsætning til verdsligheden, der betegner den del af samfundet, der ikke har med det religiøse at gøre. Der er primært tale om en kristen betegnelse om dem, der tilhører præsteskabet.

Betegnelsen imam betyder inden for sunni-islam den, der leder bønnen. Den ældste eller mest kyndige af dem, der udfører bønnen (salah), skal fungere som imam. Det er ofte en ’ālim dvs. en lærd, som leder bønnen i moskeen. En ’ālim opfylder ligeledes andre religiøse funktioner såsom at holde prædikener, sørge for religiøs oplæring og fortolkning af lovstof. I praksis er det enten betegnelsen ”imam” eller ”religiøse forkyndere”,

der bruges om dem, der ansøger og meddeles vielsesbemyndigelse inden for islamiske trossamfund.

Det er Kirkeministeriets vurdering, at imamer og religiøse forkyndere, som i et godkendt trossamfund udfylder samme rolle som en præst i folkekirken ved blandt andet at afholde prædikener og få tildelt en vielsesbemyndigelse, er omfattet af betegnelsen ”gejstlig”.

Det kan oplyses, at der på nuværende tidspunkt er 27 godkendte islamiske og islam-inspirerede trossamfund i Danmark.

Med henvisning til grundlovens § 67 er der ikke registreringspligt for trossamfund i Danmark. Der findes en del trossamfund, som ikke er anerkendt ved kgl. resolution, og som heller ikke er godkendt efter ægteskabslovens ikrafttræden. Gejstlige i disse trossamfund vil ikke være omfattet af udelukkelsesbestemmelsen i retsplejelovens § 70.”

Justitsministeriet vil på baggrund af Kirkeministeriets udtalelse undersøge, hvordan bestemmelsen fortolkes og anvendes i praksis. I forlængelse heraf vil Justitsministeriet – efter drøftelse med Kirkeministeriet – overveje, om der er grundlag for at foretage yderligere, herunder eventuelt at ændre ordlyden af retsplejelovens § 70.